PIĄTEK dnia 30. Kwietnia 1819. (Nro 173.)

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Prenumerata w Warszawie kosztuje na Kwartał Zł: 10. po Województwach z Pocztą na Kwartał Zł: 13

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLJA.

z Londynu 16. Kwietnia.

Dowiadujemy się, iż stan zdrowia naszego dobrego Monarchy zmienił się w ostatnich dniach znacznie: byłoby to bez wątpienia przepowiednią bliskiej śmierci Jego.

— Xiąże Jork, odwiedzając w ostatni Poniedziałek Króla, padł przypadkiem i rękę złamał: ale podług zapewnień lekarzy, powróci wkrótce do zdrowia i nie straci w tejże ręce władzy.

— Doktór Stockoe, teraźniejszy lekarz Bonapartego, który jak wiadomo (obacz No: 169 Gazety Codziennej) popadł w niełaskę Gubernatora Wyspy S. Heleny, i do Anglji powrócić był przymuszony, stawił się w tych dniach u Dworu i zupełnie usprawiedliwił się z zarzutów uczynionych mu przez Pana Love. Z tego powodu otrzymał rozkaz powrócić natychmiast na Wyspę S. Heleny, i w dniu 14. b. m. tamże okrętem Abondance wypłynął.

— Kommisarz ze strony Cesarstwa Rossyjskiego na wyspie S. Heleny ustanowiony, odwołanym został.

— Tutejsza Wielka Loża Wolno-Mularska, otworzyła w tych dniach składkę na rozszerzenie Wiary Chrystusa w Syrji. Zebrała już na ten cel 440. funtów szterlingow (około 18,000. Złp:) z których 100. funtów, podarowała Arcybiskupowi Jerozolimskiemu. Świątobliwy ten kapłan naprożno przez długi przeciąg czasu, szukał w Rzymie i Paryżu wsparcia i pomocy ku osiągnieniu tego pobożnego celu; postanowił nareszcie odprawić podroż do Anglji, gdzie teraz powszechnie jest poważanym i przyjmowanym z uprzejmością. Otrzymał tu w darze piękną drukarnię, której użył do wydrukowania Biblji w języku Syryjskim; a zbierające się składki, postawią go wkrótce w możności powrócenia na górę Libanu, i upowszechnienia tamże Wiary Świętej. —

— Z Irlandji mnóstwo osób przenosi się do Ameryki. Ostatniej Jesieni wypłynęło z tamtąd 11,000. ludzi na 15. okrętach.

— Najnowsze wiadomości z daty 27. Stycznia z Rio-Janeiro odebrane, zawierają doniesienie następujące: „Puyredon Dyrektór Rzeczy-pospolitej Buenos-Ayres, ustąpił podobno najwyższej władzy, na dwa miesiące, a podług

podobieństwa do prawdy na zawsze, Jenerałowi Rondeau. Panuje w tej Rzeczy-pospolitej wielki niedostatek pieniędzy."

— Odebraliśmy wiadomość z St. Domingo, iż wybuchnął rozruch, w części wyspy dawniej pod panowaniem Francuzów zostającej.

— Pokazuje się tu za pieniądze młody człowiek rodem ze Szkocji, osobliwsze igrzysko natury. Ma długie i piękne włosy, dzielące się na dwie równe połowy; z których prawa jest jasną, lewa zaś czarną. Prawe oko jego jest niebieskie, a lewe ciemne; prawa brew jasną, a lewa czarną jak włosy. Również całe ciało jego, podzielone jest na dwie różne części: Strona prawa jest białą i gładką, jak płeć kobiety; lewa zaś, jest nieco zarosłą i brunatną, jak skóra mężczyzny opalonego od słońca. — Ma lat 26. Po lewej ręce nosi gęstą brodę, a po prawej jednego włoska niewidać. (Domyślają się niektórzy, iż w tem jest jakieś oszukaństwo).

— Robotnicy w jednej z tutejszych kopalń węgla, uskarżali się przed właścicielem tejże kopalni, iż często pokazuje im się Djabeł przy robotach i odstrasza ich od pracy. Właściciel kopalni, który z tego powodu wiele tracił, wynalazł w końcu środek na zabobonnych: Zwołał wszystkich ludzi swoich i oświadczył im: że jest przekonanym, iż Djabeł tym się tylko pokazuje, którzy nato przez złe i niegodziwe postępowaie zasługują; a ponieważ on nie chce mieć złych ludzi w służbie swojej, pierwszego więc, któremu się djabeł okaże, oddali natychmiast. Sposób ten tak był skuteczny, iż nigdy już djabła niewidziano.

— Jeden z Dzienników Angielskich donosi: iż Xiążęta Dolgoruki i Wołkoński, tudzież Hrabia Poniatowski, podróżujący po Anglji, odwiedzając w tych dniach zakłady wojskowe w Portsmouth, wystrzałem z dział przyjęci zostali.

Francja.

z Paryża dnia 14. Kwietnia.

Na ostatniém posiedzeniu Izby Deputowanych, Pan Courvoisier roztrząsając wniesiony projekt do prawa o wolności druku, uczynił między innemi następujące uwagi:

„Interes publiczny wymaga, ażeby nietylko wolność rozstrząsania ustaw Rządowych ograniczoną nie była, ale nadto ażeby nienadawać zbytniej władzy tym, którzy o nadużyciach tejże wolności wyrokować mają, bo przez rozciągłość ich władzy, ścieśnioną byłaby opinja, i położoną tama wolności zdania, która wyłącznie do udoskonalenia prawa posłużyć może. Ludy którym Konstytucja pozwala przez Reprezentantów zapobiegać nadużyciom, i prawa stanowić; ludy takie zasięgać powinny zdania powszechności o działaniach Rządowych, i o niedogodności praw, które zmienić wypada. Sama tylko wolność druku wystawić potrafi w istotnym świetle te działania Rządu; wszelkie zatém jej ograniczenie ścieśniałoby możność przekonania się, co istotnie do poprawy zostaje.

„Celem Rządu reprezentacyjnego, jest ustalić bezpieczeństwo publiczne przez nadanie powagi prawu: powaga ta w ten czas tylko mieć będzie miejsce, kiedy przez wolny rozbiór prawa, publiczność przekona się o jego dobroci, i niesprawiedliwe przeciw niemu zarzuty ocenić potrafi.

„Wolność druku jest sprężyną i podporą rządu reprezentacyjnego, który my ustalić pragniemy; trzeba więc ścierpieć niektóre nieprzyzwoitości, które ta wolność za sobą pociąga, ażebyśmy mogli z jej dobrodziestw korzystać. Wtenczas

będzie można wprawdzie mówić ludowi o ucisku, o wolności, powiększać służące mu prawa i do najwyższego stopnia wzniecać jego obawę, lecz wkrótce oswaja on się z temi uwagami, rozpoznaje rzeczy, staje się ostrożnym i przekonywa się nareszcie, że we wszystkich wiekach czyniono podobne zamachy dla obłąkania jego namiętności; ale pomimo tego, któżby śmiał twierdzić że po wypadkach rewolucyjnych, jakich byliśmy świadkami, pod konstytucją jaką teraz mamy, Rząd potrafi jakimkolwiek sposobem dla siebie i swoich czynów znaleść niewczesne pobłażanie? Któżby mógł się spodziewać ścieśnienia teraz wolności druku, kiedy to ścieśnienie w dawnej Francji nawet przyjść niemogło do skutku? i t. d."

Następnie dowodzi Mówca w swym głosie, jak we Francji, zacząwszy od 16go wieku opinja ludu szanowaną była, i jaki wpływ miała na rożne stronnictwa i samychże Monarchów; wystawia dalej, jak w małoletności Ludwika XV. roztrząsano z wolnością materje o prawach ludu i władzy Króleskiej. W końcu mówi Pan Courvoisier:

„Kiedy wolność druku ścieśniona, w ten czas Autor pod pozorem dobra publicznego tchnący nawet stronnictwem i niesprawiedliwością, zostawszy ukaranym, zdaje się być ofiarą samowolności i ucisku; inaczej się rzecz ma, gdy wolność druku jest zapewnioną; w ów czas nagana Rządu jeśli jest sprawiedliwą, zaraz pod oczy podpada, jeżeli zaś bezzasadną, opinja publiczna w cichości o niej wyrok wydaje. Ta to opinja lubi porządek powszechny, jest bezstronną, nie przywięzuje sie ani do zaczepnej ani do odpornej strony. Jeżeli zaczepna strona jest winną, prawo ją powściąga; a Obywatel stosuje do niej to prawo. Czy ostre, czyli łagodne środki do zaczepiającego niesłusznie, wystosowane będą, nic na tém kraj pod względem bezpieczeństwa nie zyska, bo zapewne nie przez czcze pisma i pobłażanie ich Autorom, nabędzie lud oświecony nienawiści do Rządu i przeciw niemu powstanie; trzeba do tego mocniejszych sprężyn, i prawdziwego interesu. — Im więcej pisać będą, tém mniej będzie powodów do obawiania się pism tychże; im więcej znajdzie się takich, którzy roztrząsać będą wszelkie materje, tém lepiej rozróżnić będzie można od fałszywych zasad, zasady prawdziwe. i t. d."

Po tej przemowie, przystąpił mówca do rozbioru samegoż projektu i niedogodności jego wytknął. Żądał między innemi, aby minimum kary, oznaczone w projekcie na 6. miesięcy i 200. franków, zmniejszone zostało do 3. dni i 50. franków. Przedstawił nadto, ażeby użyty w projekcie wyraz Religja, zamieniony był na wyraz moralność, a to z powodu iż zasady moralności są nieodmienne i wieczne; sposób zaś czczenia Boga i nauki Kościołów, podlegają zmianie.

Projekt powyższy na najbliższem posiedzeniu Izby Deputowanych roztrząsanym będzie. — Mówić przeciw niemu będą PPwie Ben: Constant i Laisné de Villeveque.

— Gazeta Codzienna Paryska (La Quotidienne) powtarza doniesienie o odkrytem we Włoszech spisku, na życie Cesarza Austrjackiego. 200. osób miało być schwytanych. Ale Dzienniki Włoskie jako to: Florencki, Genewski, Medjolański i inne, najmniejszej o tém nieczynią wzmianki; opisują same tylko uroczystości z powodu przybycia tego Monarchy do krajów Włoskich.

— Składka na Osadników pola przytułku wynosiła na dniu 7. Kwietnia 90,000. franków.

— Z ciekawością oczekiwano powszechnie wyroku Sądu Kassacyjnego Paryskiego, w sprawie niejakiego C a s e l l e s obwinionego o zabicie Oficera w pojedynku. Sąd ten, wydał wyrok na zasadzie następującej: Że ponieważ prawodawstwo francuskie, nie zawiera przepisów na podobny przypadek, a prawo o Zabójstwach, nie może być zastosowane do pojedynków, w których nieprzyjaciele dobrowolnie i z równą bronią walcząc, starają się na wzajem bez podstępu śmierć sobie zadać; z tego powodu wydany wyrok w sprawie P. C a s e l l e s za nieważny uznaje i ogłasza.

— Przybyły tu niedawno Lord W h i t w o r t, o którym mylnie mniemano, iż w widokach politycznych do tutejszej stolicy przyjechał, zaszczycał się przyjaźnią Ludwika XVIII. gdy tenże w Zamku H a r t w e l l w Anglji mieszkał. Uszanowanie i przyjaźń dla Osoby Króleskiej, nakłoniły go do przybycia do Paryża, gdzie przez całe lato zabawi. Dla tego też nie był Królowi przez Ambassadora Angielskiego przedstawionym; ale sam udał się do Monarchy, i prawdziwie po przyjaciel-sku przyjętym został.

— W tych dniach wybuchnął pożar na jednym z stojących na Sekwanie statków, wapnem napełnionych. Nieostrożni ludzie, zaczęli wodą gasić ogień, co naturalnie pomnożyło pożar: Przypomnieli sobie wreszcie, iż wodę leli na wapno; przestali więc i pożar też wkrótce przytłumionym został.

— Zdaje się, iż Xięża we Francji należą do strony Ultrarojalistów. Rząd odebrał z różnych stron doniesienia: iż Xięża z kazalnicy rozprawiają o polityce i szczególniej stronnictwo Ultrarojalistów popierają. Między innemi jeden z kaznodziejów mówiąc o Królu powiedział: iż zawiódł nadzieje powszechną, iż ułatwił zwycięztwo bezbożnym Filozofom, którzy pod imieniem Wolno-Myślących rozsiewają zdania podkopujące starodawną religję Francuzów. i t. d.

— Minister Wojny podał w tych dniach Królowi plan wzmocnienia twierdz pogranicznych.

— Na tajném posiedzeniu Izby Deputowanych dnia 12. b. m. podał Pan L a i n é wniosek, o uwolnienie od wszelkich opłat wina za granicę wyprowadzanego. — Pan C l a u s e l d e C o u s s e r q u e s zaś, wniósł aby prawo o pojedynkach obostrzone zostało.

TEATR NARODOWY.

Dziś daną będzie nowa opera w języku niemieckim: Kapelmajster z Wenecji, nowe O b r a z y, i komedja G u w e r n e r.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE czynione w Warszawie przez Ant: **MAGIER**

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokosc wody na Wisle.	
po południ:	ciepła	zimna	cale	linje	10czę: li:			łokcie	cale
26 Kwietn:	6		27	8	6	Pułnocno-wschodni	Niepew: pogod		
27 Kwietn:	5		27	10	0	Pułnocno-wschodni	Słońce	2	7

Wydawcy odpowiedzialni. Hrabia Kicinski J Morawski